

Durmuş Hocaođlu

İspanikler ve Amerikan Mülkünün Tapusu

Yeniçağ, “Analiz”, 19 Mayıs 2006, Cuma., s.13
“Analiz” Sıra No: 395; 2006-057; Mayıs-08

YENIÇAG

Evet; artık Amerika'nın bir İspanik Mes'elesi var, veya başka bir deyişle, Amerika'nın da bir etnik mes'elesi var. Hayırlı olsun, hayırlara vesile olsun. Bu, Amerika için gerçekten yeni bir vaziyet demektir; yeni, çünkü, Amerika, vâkıa O'Sullivan'ın ifâde ettiği gibi kökenlerini birçok diğer milletten almıştır, yâni bir etnik halitadır, ancak, Huntington'un 'lüzûmuna binâen' vurgu ile belirtmiş olduğu gibi, 17nci ve 18nci asırlarda ağırlıklı olarak Beyaz, Britanyalı (Anglo-Sakson) ve Protestan olan kitle tarafından te'sis edilmiş ve bu kitlenin değerleri, müesseseleri ve kültürü, Birleşik Devletler'in temellendirilmesini ve müteâkip asırlardaki gelişmesini te'min etmiştir.[1] Yâni, O'nun daha sonra “Biz Kimiz” isimli kitabına kapak konusu olan bu sorunun cevâbı belli olmaktadır: Biz, yâni “Amerikalı”, Beyaz (White: W), Britanyalı (Anglo-Sakson: AS) ve Protestan'dır (P); diğer bir ifâdeyle, Amerika'yı Amerika yapan asıl kitle, “Amerika'nın omurgası”, tek bir kökenden gelmektedir: “WASP”. WASP, diğer etnik kökenden gelenlere göre hem sayıca üstündür, hem kültürel; öyle ki onları eriterek dönüştürmekte ve “Amerikalı” yapmakta, yâni WASP'laştırmaktadır. İşte şimdi İspanikler'in yaratmaya başladığı *de facto* durumun örneksizliği, yeniliği buradadır: WASP dışındaki bir etnik kökenden gelen ve WASP'lılaştırılmayan büyük bir kitle, “biz de varız” demektir; bu, bilinçli ve git-gide bilinç seviyesi yükselen bir direniştir. Buradaki “Biz”, “Siz”den — yâni WASP'dan — olmayı, WASP'ın içinde erimeyi reddeden, “WASP değiliz, olmayacağız da; dilimiz ayrı, kültürümüz ayrı, tarihimiz ayrı” diyen, Mülk'ün tapusundan pay isteyen farklı bir cemiyet, cemiyet içinde cemiyet demektir. Artık aynı memleket dâhilinde iki ayrı “halk” oluşmaktadır; hattâ oluşmuştur bile.

Şu hâle göre, Amerika'nın etnik mes'elesi kesinleşmiştir diyebiliriz: Burada kullanmış olduğumuz “halk” kelimesi teknik bir terim olarak “ahâli”, yâni “coğrâfi halk” anlamında değil de kendisini ötekenden farklı gören bir irâde, yâni “siyâsî halk” anlamında olduğuna binâen, iki ayrı halk demek, iki ayrı siyâsî irâde, iki ayrı gelecek vizyonu, iki ayrı gelecek tasavvuru, birbiriyle kesişen iki ayrı yol demektir. Bu vaziyete göre, yine Huntington'ın ifâdesiyle, asimile edilememeleri durumunda, İspanikler, Birleşik Devletler'i, iki dilli, iki kültürlü bölünmüş bir ülkeye dönüştüreceklerdir.[2]

Vaziyet hakîkaten, bu derecede ciddiyet arz ediyor. Konuyu en vurgulu bir sûrette masaya yatıran ve en ısrarlı bir sûrette gündemde tutan kişi olan Huntington olduğuna göre, O'nun problemin kökenleri ve ileriki safhalarda ulaşabileceği merhaleler hakkındaki tahlîlini kendisinden dinlemekte fayda olsa gerektir[3]:

“20'nci yüzyıl ortalarına gelindiğinde Amerika, Anglo-Protestan kültürün egemenliğinde birçok alt kültürü kapsayan ve söz konusu egemen kültüre dayalı ortak bir politik ruha sahip, birçok etnik kökeni, birçok ırkı kucaklayan bir topluma dönüşmüş durumdaydı. 20'nci yüzyılın sonlarında ise öyle gelişmeler oldu ki, eğer bu gelişmeler sürseydi, Amerika iki anadile sahip, kültürel açıdan iki (Anglo-Protestan ve Hispanik) kola ayrılmış, Anglo-Hispanik bir topluma dönüşebilirdi. Bu eğilim, bir dereceye kadar, entelektüel ve politik elitler arasında çokkültürlülük ve çeşitlilik doktrinlerinin popüler olmasından ve bu doktrinlerin teşvik

edilmesi ve onaylanmasıyla etkin hale gelen iki dilde eğitim ve pozitif ayrımcılık politikalarından kaynaklanıyordu. Bununla birlikte, kültürel olarak iki kola ayrılmaya giden eğilimin gerçek itici gücü Latin Amerika, özellikle Meksika kökenli göçler oldu.”

“Meksikalı göçü, Amerikalıların 1830’lu ve 1840’lı yıllarda Meksika’dan zorla aldığı bölgelerin demografik anlamda yeniden ele geçirilmesine (reconquista) doğru ilerliyor; bu bölgeler, biraz farklı olmakla birlikte, Güney Florida’da ortaya çıkan Kübalılaşmaya benzer biçimde, Meksikalılaşıyor. Bu durum aynı zamanda, Meksika ile Amerika arasındaki sınırı bulanık hale getiriyor; Amerikalıları çok farklı bir kültürle tanıştırmak, bazı bölgelerde yarı Amerikalı yarı Meksikalı, harmanlanmış bir toplum ve kültürün yükselişini teşvik ediyor. Diğer Latin Amerika ülkelerinden kaynaklanan göçlerle birlikte, Amerika’da Hispanikleşme ve Anglo-Hispanik bir topluma uygun sosyal, linguistik ve ekonomik uygulamalar ilerliyor.”

“Meksikalı göçünün bu etkilere yol açmasının nedeni, diğer halkların geçmişteki ve bugünkü göçlerinden farklı özelliklere sahip olması ve Meksikalı göçmenler ve çocuklarının Amerikan toplumuyla, diğer göçmen grupların geçmişte ve bugün kaynaştığı oranda kaynaşmamalarıdır.”

Yazısının hemen bundan sonraki kısmında, “Meksikalı Göçü Neden Farklı?” başlıklı ara bölüme, “*Çağımızın Meksikalı göçü, Amerika tarihinde görülmemiş bir örnek oluşturuyor. Geçmişteki göçlerden edinilen deneyim ve dersler, Meksikalı göçünün dinamiğini ve sonuçlarını anlamamıza fazla katkı sağlamaz.*” diyerek giriş yapan Huntington, Meksika göçünün, geçmişteki göçlerden ve çağımızdaki göçlerin birçoğundan, altı etkene bağlı olarak farklılık gösterdiğini söylüyor: Komşuluk, Rakamlar, Yasadışı, Bölgesel Yoğunluk, Süreklilik ve Tarihî Varlık. Bunlardan sonuncusu olan “Tarihî” Varlık etkeni, yukarıdaki iktibasta zikredilen “*Meksikalı göçü, Amerikalıların 1830’lu ve 1840’lı yıllarda Meksika’dan zorla aldığı bölgelerin demografik anlamda yeniden ele geçirilmesine (reconquista) doğru ilerliyor*” ifadesi ışığında daha bir anlam kazanıyor ve İspaniklerin Mülk’ün tapusuna niçin ve hangi sâiklerle el uzatır hâle gelebildiklerini daha bir açıklığa kavuşturuyor

[1] S. P. Huntington., “The Hispanic Challenge”., *Foreign Policy*; March / April 2004, Issue 141, p.31;

[2] S. P. Huntington., aynı mak., p.44-45; [3] S. P. Huntington., *Biz Kimiz? – Amerika’nın Ulusal Kimlik Arayışı.*, Çev.: Aytül Özer., CSA Global Yayın Ajansı., İstanbul, Ekim 2004, s.221-222

